

IZ CIKLA „CESTE“

LUDOVIK MRZEL

ŽALNA KORAČNICA ŽIVLJENJA

Nič ne pomaga, treba je pač živeti. V začetku se človek rodi iz radosti in trpljenja in na koncu umre. Velika cesarska cesta drži preko sveta, majhna, skrita gorska steza se gubi nekje nad prepadom. Malo greš mimo belih hiš in mimo zelenih polj. Malo greš v breg in dolino. Povsod je mnogo težke, žalostne samote ob poti in na koncu je samota sama.

O, lepo je biti rojen, in dobro je, da na koncu umreš. In vse nič ne pomaga. Kdor hoče biti deležen te dolge, čudovite poti, solnca, ki sije na nebu, in gorja, ki je pod njim doma, mora pač živeti.

In zato vsi tako radi gremo, gremo to cesto od rojstva do groba.

MATI

Bog nam je vsem skupaj oče, zemlja je mati. In takšni smo bili od nekdanj otroci sveta: bali smo se očeta boga in smo bežali pred njim, a svoje bolečine smo jokali v krilo materi zemlji.

Toda zemlja je prevelika domovina za človeka. Človek je kakor dete, izgubljeno sredi sveta. In potem pride mati in ga vzame v naročje.

Kdo, vas vprašam, je storil čudež, da gori solnce sredi neba?

Najbrž še niste čuli tega:

To je bila moja mati.

OTROK IZ PREDMESTJA

Iz kasarne onstran mesta sem doma. Moja mati gre vsak večer zdóma. Sam sem zmerom ves dan in vso noč in samo leseni Kristus v kotu bedi od daleč nad menoj. Gospod, vzemite to rožo za dinar.

Mrzla je letos jesen, mrzel je trotoar, mrzlo sivo nebo nad menoj. Mrzle so roke mrtvih in srca živih ljudi. Ali bi bilo to lepo, če bi dal bog nekoč gašperčke postaviti po vseh ulicah sveta in bi mene izbral za prvega kurjača.

Iz kasarne onstran mesta sem doma. Opolnoči se pred krčmo na oglu pogostokrat bliskajo noži. Moja mati si mnogo juter iz bluže in iz krila pere kri. In vse šipe na oknu so razbite pri nas. Plinska svetilka ob cesti in rdeči napisi pred barom opolnoči — to je vsa luč, ki jo je zame bog na svetu prižgal.

Mrzel je letos trotoar, mrzel je čas. Moja duša je kakor bar, ki so od večera do jutra ljudje v njem razlivali vino po mizah in so nasuli greha po stenah in tleh. Moje srce je pohojeno kakor asfalt, ki čezenj teče mimo mene neskončna reka ljudi. Majhen sem. A kadar bom velik, si poiščem službo in morda bom vsako jutro čistil bar. Gospod, čeprav ne marate rože od mene, dajte mi, da si kupim kruha.

PIJANEC

Cik-cak, cik-cak.

Sam grem po cesti, le gori po nebu gre mesec z menoj. Iz krčme Pod lipo greva oba, pod pazduho se drživa in greva. Pa nič skrbi, gospod stražnik. Jaz in pa mesec sva skupaj doma in hodiva vsak večer isto pot.

Hoj, ti, Peter Slana. (To sem jaz.) Glej, komaj mrvico duše ti je dal bog in ti še to mrvico v vinu topiš. O, alkohol, alkohol, alkohol.

Jezik za zobé. To dušo pekočo naj bog le kar sam obdrži. Jaz sem pa romar in romam v sveti nič. Nobene ni druge zame božje poti. In tako daleč je vsak dan še sveti nič.

Cik-cak, cik-cak.

Čez polje in čez nebo greva mesec in jaz sama domov. Pod pazduho se drživa in greva. A preden se jutro dotakne sveta, bova legla v tej dobri hiši gospoda boga v jarku ob cesti spat.

DELAVEC

Bog je na začetku ustvaril svet. Samo šest dni je delal in za vekomaj so mu žulji ostali v dlaneh.

Jaz sem cdini sin njegov. Dal mi je svet, da ga ohranim, da ga odrešim in da do konca živim na njem. Zdaj hodim na delo od početka sveta. S krvavimi žulji prerasla je moja dlan, s težko verigo sem na svet prikovan, da ga v rovih, na polju, v tovarnah, na cesti ohranjam vsak dan, vsak dan.

Glej, veliki bog! Skozi vso večnost drži sled krvi za menoj in še mi lije iz peterih, tisočerihi ran. Toda kljub vsemu, veruj, moj veliki bog: ohranil sem ga in odrešim ga.